

Geert Jan Hahn (l) is slavist en reizend freelance journalist in het voormalige Oostblok.
Remco Tomesen (r) is freelance journalist, werkzaam bij BNR Nieuwsradio en verschillende kranten en tijdschriften.

Blik vanuit het presidentiële paleis op de skyline van de Kazachse hoofdstad Astana.
FOTO: CHRISTIAN PANKRATZ/HH

In prestigestad Astana houden ze niet van rommel

Kazachstan viert dit jaar de vijftiende verjaardag van de hoofdstad Astana. Intertijd begreep niemand het miljardenproject van president Nazarbajev, die in de steppe een hypermoderne metropool liet verrijzen. Maar inmiddels is de stad tot leven gekomen.

pas haar vijftiende verjaardag als jonge hoofdstad van Kazachstan.

Grote instigator van de stad is de president Noersjoeltoen Nazarbajev. In 1994 kondigde de autoeraut uit het niets aan dat hij de hoofdstad van Kazachstan zou gaan verplaatsen. Het anderhalf miljoen inwoners tellende Almaty, een hippe regionale hub, werd vervuld voor een oord dat 1400 kilometer verderop lag en waar maar een paar honderdduizend mensen woonden. Van een aangename locatie in het zuiden, omringd door bos en bergen, ging het naar een windlerige en kale plek in het noorden waar de Sibische winden vrij spel hebben en het 's winters veertig graden vriest. Na de Mongoolse hoofdstad Ulaanbaatar is Astana de koudste hoofdstad ter wereld.

Meer dan twaalf miljard dollar verder, grotendeels opgehoest met oliedollars uit de staatskas, is Astana veranderd van een bleek provinciestadje in een Centraal-Aziatisch Dubai. De stad groeide van 250.000 inwoners eind jaren negentig naar 800.000 nu. Omdat ministeries en overheidsinstellingen werden verplaatst, hadden ambtenaren geen andere keuze dan mee te verhuizen.

Nazarbajev heeft nooit uitgelegd waarom hij Astana, dat in het Kazachs 'hoofdstad' betekent, liet bouwen. Had hij behoefte aan een centraal gelegen hoofdstad, 'rij van naarblijven'? Was het omdat hij dichter bij grote broer Rusland en verder van China wenste te veroveren? Of wilde hij meer grote steden bouwen in het dunbevolkte, rurale Kazachstan?

Niemand weet het. Maar Astana wordt alsnair belangrijker voor Kazachstan.

Na de ministeries verhuizen steeds meer bedrijven hun hoofdkantoor naar Astana. Dat geldt ook voor de banken, ziet Nederlander Ton de Soet, die met zijn bedrijf F&C ondernemingen adviseert over zakendoen in Kazachstan. Almaty was het commerciële centrum, Astana het overheidscentrum. Maar die rolverdeling is volgens De Soet, woonachtig in de hoofdstad, aan het vervagen. 'Astana wordt nu het centrum van alles. Er is een steeds grotere trek naar deze stad.' Ook Richard Bregonne, partner bij PwC, ziet de verandering. 'Vijf jaar geleden zei bijna iedereen nog: Astana, daar wil ik niet naartoe. Nu hoor ik positieve verhalen.'

Een van de nieuwste inwoners van Astana is Bart Veldman. In juni verhuisde hij met vrouw en dochter naar Kazachstan. En de hoofdstad maakt indruk. 'Astana is een fascinerende stad. Jeervaart de 'boomende economie' van dichtbij. Vanuit ons appartement kijk ik dagelijks tegen dertig bouwkransen aan. En in de winter lijken ze gewoon door te werken.'

Op de Nurzhol-boulevard valt genoege te bewonderen, ook voor de Kazakken. Ze fotograferen fontein die van kleur verschiepen of nemen de lift naar de top van de Baerrek-toren, die een boom voorstelt met bovenop een gouden ei. Helemaal bovenin is een handafdruk in goud te vinden van president Nazarbajev. Bezoekers staan in de rij om hun hand in die van de vader des vaderlands

te leggen. Als hun hand in de zijne ligt, mogen ze een wens doen.

Verderop ligt de Khan Salyr, een gigantisch tentvormig gebouw van 150 meter hoog, ontworpen door de Britse architect Norman Foster. Binnen vind je een indoostrand, een rivier, straatjes, een middeleeuws paleis en winkels. Totale kosten: vierhonderd miljoen dollar.

En met de Expo van 2017 in het vooruitzicht staat er nog een hele reeks bouwprojecten op het programma in Astana: van vijfsterrenhotels en een nieuw treinstation tot theaters en grootschalige woningbouwprojecten. Nazarbajev wil indruk maken op de rest van de wereld met deze wereldtentoonstelling. Zodat het groeiende aantal internationale bedrijven in Kazachstan niet voor Almaty, maar Astana kiest. 'Nederlandse bedrijven moeten ondertussen ook die afweging maken', denkt Bregonne.

Wat er uiteindelijk overblijft van de oude hoofdstad Almaty? Mogelijk een internationaal toeristenoord, met onder meer tweehonderd kilometer aan nieuwe skipistes. Al jaren doet de stad een gooi naar de Olympische Winterspelen. Een hypermoderne schaatsbaan heeft Kazachstan al. Maar die ligt, uiteraard, in de hoofdstad.

Geert Jan Hahn en Remco Tomesen

W ie wandelt langs de Nurzhol-boulevard, de twee kilometer lange pompkroeg menade van Astana, ziet alijd een agent die de straat afspurt naar een propje papier of een armoedig geklede Kazach. Niets mag het ideaalbeeld van de hypermoderne gebouwen, piramidevormige monumenten en gekleurde fontein verstoren. De boulevard is heilig. Ook wij worden aangesproken als we sloedig de straat oversteken. 'Identiteitspapieren, alstublieft!' Na een korte blik op het visum mogen we verder lopen.

Astana is een prestigeproject. Middein de oneindige steppe van Kazachstan is de laatste jaren een futuristische stad uit de grond gestampt, vol glazen wolkenkrabbers en vreemd gevormde gebouwen. Deze zomer viert Astana